

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра професійної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

 Вікторія КРИКУНОВА

«26» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління навчальними закладами освіти

	(назва навчальної дисципліни)
освітній рівень	магістр
	(бакалавр, магістр)
спеціальність	015 «Професійна освіта»
	(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація (освітня програма)	«Професійна освіта (Економіка)»
	(назва спеціалізації)
факультет	економічний
	(назва факультету)

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Управління навчальними закладами освіти»

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

«Професійна освіта»,

спеціальністю

015 «Професійна освіта»

(назва освітньої програми)

(шифр і назва спеціальності)

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Роман Чепок, доцент кафедри професійної освіти, к.пед.н, доцент

Тетяна Скібіна, доцент кафедри публічного управління та права, к.екон.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри професійної освіти

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Затверджено на Вченій раді факультету економічного

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Завідувач кафедри професійної освіти

(підпис)

Роман ЧЕПОК

(прізвище та ініціали)

„ 26 ” серпня 20 22 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	Обов'язкова	
Змістових частин – 2	Спеціальність: 015 «Професійна освіта»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - реферат		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
60 год.	72 год.		
Індивідуальні завдання:		-	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 30 год до 60 год, для заочної форми навчання – 18 год до 72 год

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо управління навчальним закладом з використанням принципів, методів та функцій сучасного менеджменту організацій.

Для досягнення мети студенти повинні оволодіти наступними **компетентностями**:

ФК 1. Здатність розуміти тенденції в освіті, структуру й цілі освітніх систем та бути в змозі визнавати їх потенційні наслідки.

ФК 2. Здатність розпізнавати та реагувати на різноманітність студентів і складнощі освітнього процесу.

ФК 3. Здатність використовувати електронне/дистанційне навчання та інтегрувати його в освітнє середовище.

ФК 4. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу, прогнозування, критичного осмислення проблем у професійній діяльності та прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

ФК 5. Здатність розробляти і керувати проектами у галузі відповідно до спеціалізації, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове забезпечення.

ФК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди у здійсненні професійної діяльності.

ФК 7. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації.

ФК 8. Здатність викладати та використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для рішення експериментальних і практичних завдань, економічного управління діяльністю підприємства, дослідження економічних і соціальних процесів.

ФК 9. Здатність використовувати знання, уміння і навички в галузі теорії і практики викладання економіки.

ФК 10. Здатність застосовувати у викладацькій діяльності наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економіці.

ФК 11. Вміння планувати, проводити та презентувати наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення.

ФК 12. Здатність викладати та впроваджувати методи управління інтелектуальним бізнесом на основі захисту прав інтелектуальної власності і механізмів її реалізації.

ФК 13. Здатність реалізувати управлінські рішення щодо забезпечення конкурентоспроможності в економіці.

ФК 14. Здатність розробляти та викладати методики впровадження результатів наукових досліджень та пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності.

ФК 15. Здатність до професійної комунікації в сфері педагогіки та економіки.

Об'єктом навчальної дисципліни є відносини між державою та іншими суб'єктами є навчальні заклади.

Предметом навчальної дисципліни є застосування сучасних технологій менеджменту для ефективного управління сучасним навчальним закладом.

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. ЕВОЛЮЦІЯ УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ

1.1. Значення освіти у житті людства

1.2. Формування освітньої компоненти в Україні. Розвиток «менеджмент-освіти»

ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА УПРАВЛІННЯ НЕЮ

2.1. Особливості навчального закладу

2.2. Навчальний заклад як соціально-педагогічна система

ТЕМА 3 ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1. Системний підхід до управління навчальним закладом

3.2. Демократизація управління навчальним закладом

3.3. Особливості управління навчальними закладами різного типу

3.4. Інформатизація управління навчальним закладом

3.5 Теорія та практика ризик-менеджменту

ТЕМА 4. МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

4.1. Моделювання методів управління навчальним закладом

4.2. Методи одержання інформації, необхідної для управління навчальним закладом

4.3. Методи розробки управлінських рішень

4.4. Методи доведення управлінських рішень до виконавців

4.5. Організаційно-методичні методи управління

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ТЕМА 1. Еволюція управління у галузі освіти	18	4	4			10		2	2			20
ТЕМА 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею	18	4	4			10		2	2			10
ТЕМА 3. Особливості управління навчальними закладами в сучасних умовах	26	2	4			20		2	4			20
ТЕМА 4. Методи управління навчальним закладом	28	4	4			20		2	2			22
Усього годин	90	14	16			60	90	8	10			72

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ТЕМА 1. Еволюція управління у галузі освіти	4
2	ТЕМА 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею	4
3	ТЕМА 3 Особливості управління навчальними закладами в сучасних умовах	2
4	ТЕМА 4. Методи управління навчальним закладом	4
Разом		14

5. Тематичний план семінарсько-практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ТЕМА 1. Еволюція управління у галузі освіти	4
2	ТЕМА 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею	4
3	ТЕМА 3 Особливості управління навчальними закладами в сучасних умовах	4
4	ТЕМА 4. Методи управління навчальним закладом	4
Разом		16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ТЕМА 1. Еволюція управління у галузі освіти 1.1. Значення освіти у житті людства 1.2. Формування освітньої компоненти в Україні. Розвиток «менеджмент-освіти»	10
2	ТЕМА 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею 2.1. Особливості навчального закладу 2.2. Навчальний заклад як соціально-педагогічна система	10

3	ТЕМА 3 Особливості управління навчальними закладами в сучасних умовах 3.1. Системний підхід до управління навчальним закладом 3.2. Демократизація управління навчальним закладом 3.3. Особливості управління навчальними закладами різного типу 3.4. Інформатизація управління навчальним закладом 3.5. Теорія та практика ризик-менеджменту	20
4	ТЕМА 4. Методи управління навчальним закладом 4.1. Моделювання методів управління навчальним закладом 4.2. Методи одержання інформації, необхідної для управління навчальним закладом 4.3. Методи розробки управлінських рішень 4.4. Методи доведення управлінських рішень до виконавців 4.5. Організаційно-методичні методи управління	24
Разом		60

7. Індивідуальні завдання

НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Виконання реферату складається з таких основних етапів:

- 1) вибір теми реферату;
- 2) складання плану реферату;
- 3) добір та вивчення літератури;
- 4) написання та оформлення реферату;
- 5) підготовка до публічного виступу з теми реферату.

Реферат формується наступним чином:

- титульний аркуш
- зміст
- вступ (до 2 сторінок)
- основна частина, поділені на підрозділи (8-10 сторінок), при цьому:
- висновки (до 2 сторінок)
- список використаних джерел

- додатки

Приблизний обсяг реферату до 15 сторінок комп'ютерного тексту без додатків та списку літератури.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат повинен мати пошуковий характер, визначатися актуальністю та має бути чітко структурованою. Робота оформлюється в одному екземплярі на аркушах білого паперу формату А4 (297х210 мм) на одній стороні аркуша й представляється в зброшурованому вигляді. Роботу виконують за допомогою ПК з дотриманням наступних вимог:

- мова виконання – державна, стиль науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна;
- шрифт - Times New Roman, 14 кегль, текстовий інтервал «звичайний», міжрядковий інтервал 1,5, вирівнювання по ширині;
- щільність тексту – звичайна та однакова по всьому тексту;
- поля для текстової та ілюстративної частини: верхнє та нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве –10 мм;
- абзац (відступ першої строки) – 1,25 см. У рядках з вирівнюванням по центру та в таблицях абзацного відступу немає;
- вписувати у друкований текст будь-які рукописні символи не дозволяється;
- обсяг роботи: 10-15 ст. (без списку використаних джерел та додатків);
- список використаних джерел: не менше 10, переважно роботи останніх років;
- нумерація сторінок подається арабськими цифрами без крапки у правому верхньому куті. На титульному аркуші (перша сторінка) номер не ставиться.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Навчальний заклад як системне утворення.
2. Напрями діяльності з реалізації системного підходу до управління навчальним закладом.
3. Структура особистості керівника навчального закладу.
4. Структурні компоненти діяльності керівника навчального закладу.
5. Системний підхід до розробки моделей у процесі управління навчальним закладом.

6. Сутність демократизації управління навчальним закладом.
7. Напрями демократизації управління навчальним закладом.
8. Розвиток колегіальних основ управління навчальним закладом.
9. Синергетичні засади демократизації управління навчальним закладом.

8. Методи навчання

Наочний (в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН), евристичний, дослідницький, аналізу, дискусії, діагностики

Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – презентація), семінари.

Наочні: ілюстрація, демонстрація.

Практичні: завдання.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості.

Успішно використовуються у процесі вивчення дисципліни традиційні методи навчання: лекція, бесіда, самостійна робота з джерелами інформації тощо. Добре обладнані аудиторії ХДАУ, наявність технічних засобів навчання, комп'ютерна підтримка навчального процесу, сучасна наочність сприяють реалізації “золотого правила” дидактики: використанню методів ілюстрації, демонстрації, якісного проведенню практичних робіт, організації плідної навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Наразі особлива увага приділяється використанню інтерактивних методів навчання:

- аналізу конкретних ситуацій як нетрадиційного методу навчання властиві: наявність складної задачі чи проблеми, формулювання викладачем контрольних запитань з даної проблеми, обговорення можливих варіантів її вирішення.

- метод ігрового проектування, при його використанні відсутнє наперед відоме вирішення поставленої перед студентами задачі. На відміну від методу аналізу ситуацій для даного методу, процес проектно-конструкторського вироблення варіантів вирішення, їх захисту та обговорення може тривати кілька тижнів.

- “прес”- метод, який допомагає студентам навчитися аргументовано і в чіткій формі формулювати та висловлювати свою думку з дискусійного питання;

- метод «мозкової атаки» (брейн-стормінгу), головна функція якого – генерування ідей;

- дидактична гра як засіб активізації процесу навчання у процесі моделювання цілісної структури професійної діяльності майбутнього фахівця;

- синанон-метод як засіб підготовки до професійної діяльності в системі "людина -людина";

- метод кейсів (case study), метою якого є – поставити студентів у таку ситуацію, коли їм необхідно буде прийняти рішення;

- метод «Акваріум», який допомагає удосконалити навички роботи в малих групах, формувати комунікативну культуру та розвивати практичне мислення;

- метод «Займи позицію», який вчить толерантності та коректності в обговоренні найбільш гострих проблем;

- метод «Розігрування ситуацій у ролях» допомагає студентам навчатися через досвід та аналіз почуттів, імітує реальність шляхом “проживання ситуації у ролі”, яка дісталася та надає можливість діяти “як насправді”;

При виборі методу навчання завжди звертається увага на певні фактори:

- орієнтація заняття на засвоєння нових знань чи на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок. Так, на практичних заняттях, більше орієнтованих на засвоєння нових знань, використовуються бесіди, доповіді студентів з аналізом їх змісту, а практичні заняття, спрямовані на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок, передбачають використання вправ, тестових завдань, проведення “термінологічних” диктантів;

- особливості змісту і структури навчального матеріалу. Наприклад, якщо матеріал об’ємний, новий, складний для засвоєння, то використовується лекція, розповідь, опорні конспекти з коментарем викладача. За умови, що матеріал невеликий за обсягом і доступний для самостійного вивчення студентами, обирається підготовка студентами скорочених рефератів, метод прес-конференції і т.п.). Для творчого осмислення теми, розвитку критичного мислення студентів використовується “Брейн-стормінг”, дидактичні ігри тощо;

- обсяг часу, відведеного на засвоєння матеріалу. Там, де обсяг часу обмежений, перевага надається звичайній, а не проблемній лекції,

розповіді, а не дискусії, репродуктивним методам, а не дидактичній грі, тому що є ризик не встигнути глибоко і різнобічно висвітлити тему;

- психологічні особливості студентів, рівень загальної підготовленості академічної групи. У групах, де рівень підготовленості не дуже високий, проблемні методи використовуються рідше, ніж у підготовленій групі;

- черговість навчального заняття за розкладом. Модульні контрольні роботи та захист курсових робіт не проводяться на останніх парах, коли студенти втомлені, а увага розконцентрована.

9. Методи контролю

Для здійснення поточного контролю використовується:

- метод усної перевірки знань: індивідуальне, фронтальне та уцільнене

(комбіноване) усне опитування на практичних заняттях;

- метод письмового контролю: письмовий експрес-контроль на практичних заняттях;

- метод графічного контролю: перевірка виконання самостійної роботи (складання схем, органіграм);

- метод тестового контролю: перевірка знань та умінь студентів, здобутих під час роботи на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи;

- метод самоконтролю, який полягає в усвідомленому регулюванні студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим цілям, вимогам, нормам, правилам, зразкам.

Для здійснення модульного контролю використовується:

- метод письмового контролю: виконання модульних контрольних робіт у формі «теоретичні питання, практичні завдання»;

Для здійснення підсумкового контролю використовується:

- метод письмового контролю: письмовий екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання і контроль змістових частин	Поточне оцінюван
--	------------------

Змістова частина 1						Змістова частина 2						ня і контроль змістових частин (бали)
T1	T2	T3	T4	T5	ПК ЗЧ 1	T 6	T 7	T8	T9	T10	ПК ЗЧ 2	
Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 10	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 10	Мах 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала рейтингу	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

11. Рекомендована література

Нормативні документи:

1. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон «Про освіту» - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Національний класифікатор У країни: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
4. Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Перелік галузей знань і спеціальностей – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 29.03.2016 № 3)

Корисні посилання:

7. ESG –
http://ihed.org.ua/images/pdf/standardsandguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
8. ISCED (МСКО) 2011 –
<http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced2011-en.pdf>.
9. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 –
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-educationtraining2013.pdf>.
10. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів –
<http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
11. Національний освітній глосарій: вища освіта [Режим доступу:
http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_glossariy_Visha_osvita_2014_tempusoffice.pdf];
12. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.
13. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційноаналітичний огляд –
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
14. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації –
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempusoffice.pdf.
15. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [Режим доступу:
http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf].
16. EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning [Режим доступу:
https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf];
17. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area [Режим доступу:
<http://www.ehea.info/articledetails.aspx?ArticleId=67>]